

A Magyar Népköztársaság

III. Világháborús

kitüntetései

II. rész

Varga Ottó

2026. június 13.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető

II. Az alapítandó kitüntetések

III. Már alapított kitüntetések

I. Bevezető

Már-már nyílt titok volt a nyolcvanas években a Magyar Népköztársaság III. Világháborús kitüntetés sorának a létezése. Mítosz vagy valóság? Sokan kételkedtek. Milyen kitüntetéseket tartalmazott a sor? Volt-e sorrend? A válaszok ma már adottak.

Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József által 2012-ben és 2013-ban publikált írásaikban és Molnár József 1993-ban publikált írásában szinte minden elérhető adat, információ, dokumentum, kép megtalálható. Tanulmány sorozatom teljes megértéséhez szükséges ezen írások megismerése.

A tanulmánysorozat első részében a „Háborús sor” dobozával és a kitüntetések rendszerbe illesztése utáni sorrendiségével foglalkoztam. Ebben a részben azokat a kitüntetéseket mutatom be, amelyeket alapítottak és adományoztak volna egy esetleges háború esetén.

- Magyar Népköztársaság Hőse
- Magyar Szabadság Érdemrend arany fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend I. fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend II. fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend III. fokozata
- Bátorságért Érdemérem arany fokozata
- Bátorságért Érdemérem ezüst fokozata
- Bátorságért Érdemérem bronz fokozata
- Háborús Emlékérem

II. Az alapítandó kitüntetések

A sorrend alapján a **Magyar Népköztársaság Hőse** az első. Mint ismeretes, ez a kitüntetés a háborús sorban vetődik fel először, és csak később, a 1979. évi 7. törvényerejű rendelettel alapítják mint kitüntetést és kitüntető címet (*Magyar Közlöny 1979. május 9.-i 29. szám*). Az alapított kitüntetés leírását a 9/1979. számú NET határozat tartalmazta ((*Magyar Közlöny 1979. május 9.-i 29. szám*)). Az egyik tervezet szerint a szalagon nincs semmilyen kisdekoráció, a csillag éremtest közepén viszont az 1957-es államcímér fémből készült 6 mm széles és 8 mm magas méretű jelvénye van. A szalag nem háromszög alakú, hanem a Béke és Barátság

Érdemrendjével teljesen megegyezően téglalap alakú. A piros alapszínű téglalap 20 mm széles és 15 mm magas, közepén mindkét oldalon 1 mm széles fehér csíkokkal szegélyezett 3 mm széles, függőleges nemzeti színű csíkkal. A szalagot arany színű fémkeret rögzíti, amelynek "V" alakú része csatlakozik a jelvényhez.

A HM tanulmány szerinti leírása: *Prizmás felületű, arany színű, ötágú csillag, ágainak vége lekerekített, közepén rátétként arany színű 1957-es magyar államcímér. Arany színű, téglalap alakú fém keretbe foglalt 20 mm széles meggyvörös szalagja közepén 1–1 mm-es fehér csíkokkal szegélyezett, 4 mm széles nemzetiszínű sáv húzódik. A szalag hátoldalán fölerősítő tű van. Anyaga: aranyozott tombak. Mérete: 33,5×31 mm.*

01. – 02. kép – Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés 1. változat

03. kép – Magyar Népköztársaság Hőse 1. változat oldalnézetből

A második változat szerint a csillagtesten nincs semmilyen szimbólum. A piros alapszínű téglalap 26 mm széles és 18 mm magas, szélein 3 mm szélességű és mélységű hímzett fehér és zöld háromszögek szegélyezik. Közepén viszont az 1957-es állami címér féméből készült 6 mm széles és 8 mm magas jelvénye van. A szalagot arany színű fémkeret rögzíti, amelynek V alakú része csatlakozik a jelvényhez. Ténylegesen ez a változat kerül bele a sorba és ez lesz az alapított kitüntetés is.

A HM tanulmány szerinti leírása: *Prizmás felületű, arany színű ötágú csillag, ágainak vége lekerekített. Arany színű, téglalap alakú fém keretbe foglalt, szélein zöld–fehér háromszögsorral díszített, 20 mm széles meggyvörös szalagon függ. A szalag közepén rátétként arany színű 1957-es magyar állami címér, a szalag hátoldalán fölerősítő tű van. Anyaga: aranyozott tombak. Mérete: 33,5×31 mm.*

04. – 05. kép - Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés 2. változat

06. kép - Magyar Népköztársaság Hőse 1. változat oldalnézetből

Ami még nagyon fontos: a Szocialista Munka Hőse és a Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés éremtestjének hátoldala különbözik egymástól. A Munka Hőse kitüntetés esetében a hátlap sima, sík felületű, a MNK Hőse esetén viszont enyhén domborított, homorú.

Feltétlenül meg kell említeni, hogy az utóbbi években nagy mértékben előfordultak és gazdát cseréltek az MNK Hőse kitüntetés eredetinek mondott darabjai. Kétsége ne legyen senkinek, kettő adományozott példány létezik, Farkas Bertalan és Valerij Nyikolajevics Kubaszov részére (*Magyar Közlöny* 1980. június 17.-i 40. szám). Farkas Bertalan emlékei szerint egy kis zacskónyi példányt is kapott, melyet reprezentatív ajándékként tudott használni. Az is kétségtelen tény, hogy a különböző kulturális intézmények, múzeumok szintén kaptak, kaphattak egy példányt a gyűjteményükbe.

Érdekes szemügyre venni a Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés tervezeteit, amelyeket a Háborús sorhoz megrajzoltak. Alakjukban mindegyik egyforma a szalagrész főképpen a változó tartalmú. Érdeemes megjegyezni, hogy a csillagtest közepén vagy az 1957-es államcímér vagy a keresztbe fektetett két puská jelenik meg. A szalagon többségében az 1957-es államcímér jelenik meg, három esetben a nemzeti trikolor a fő motívum.

07. kép - A Magyar Népköztársaság Hőse kitüntető cím jelvényének tervezetei

08. - 09. - 10. - 11. kép - az 1., a 2. - 3., a 4., 5. szalag terve

A csillagtestek tekintetében érdekes, hogy a 2. tervezetnél a csillag szegélyezése vörös színt is kapott.

12. - 13. - 14. - 15. kép - az 1., a 2., a 3. - 5., a 4. éremtest terve

A negyedik, ötödik és hatodik a sorban egy "család" része. A **Magyar Szabadság Érdemrend** fokozatai. Az első alapítás 1946. évi VIII. törvénycikkkel történik, ezüst és bronz fokozattal (*Rendőrségi Közlöny 1946. június 1.-i 12. szám*). Két típusú változata van, az úgynevezett "Krisztus fejes" és a végleges 1947-es típus, melyek adományozása 1948. január 01-vel megszűnt de jogilag az 1953. évi V. törvény szüntette meg (*Belügyi Közlöny 1953. március 26.-i 14. szám*). Tízágú, domború, sugaras csillag, közepén kör alakú, zöld zománcú babérkoszorúban Kossuth Lajos jobb profilképe látható.

Az Érdemrendet (egyben a harmadik típus) az 1957. évi 61. törvényerejű rendelettel újra adományozhatóvá teszik azok részére akik az 1956-os forradalom leverésében részt vettek (*Magyar Közlöny 1957. október 29.-i 115. szám*). Az éremtest eleje az 1947-eshez képest nem változott, a hátoldalon az 1957-es államcímér vésett / gravírozott képe található. Ezt a típust 1957.11.01. - 1958.04.04. között adományozták. Szintén csak két fokozata van: ezüst és bronz.

A háborús sorban viszont megjelenik az arany fokozat is. A kitüntetés szalagja markánsan különbözik a már létező darabokétól. Az éremtest hátoldala mutatja meg a különbséget a már alapított, adományozott és a háborús között. Az éremtest hátoldalán nincs vésett, gravírozott címér!

16. – 17. kép – Szabadság Érdemrend arany fokozat eleje és hátulja

18. – 19. kép – Szabadság Érdemrend ezüst fokozat eleje és hátulja

20. – 21. kép – Szabadság Érdemrend bronz fokozat eleje és hátulja

22. – 23. kép – arany fokozat éremtestje

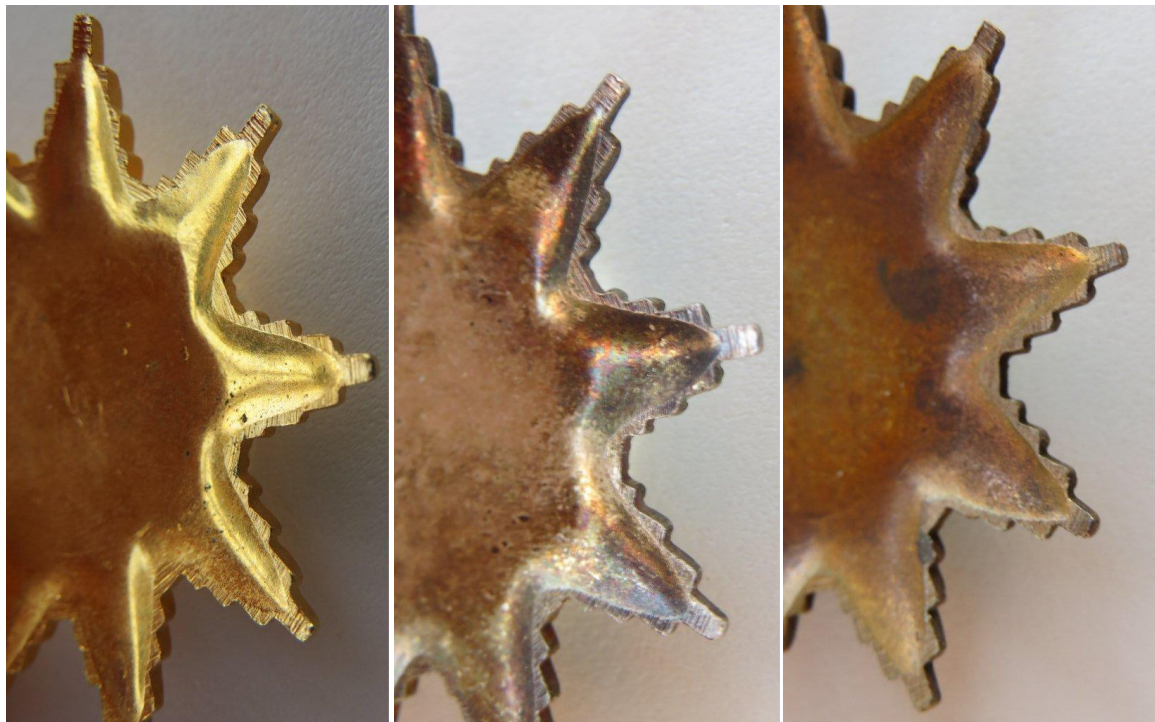

24. – 25. kép – ezüst fokozat éremtestje

26. – 27. kép – bronz fokozat éremtestje

A kialakítást megfigyelhetjük a hátoldalon. A szélek alsó részein nyers reszelés vagy csiszolás esetén a kivágás nyomát láthatjuk. A belső rész sima felületű. A szegély is eléggé eltérő fogazatú.

28. – 29. – 30. kép - az arany – ezüst – bronz fokozat hátoldala oldalnézetből

31. – 32. kép - az éremtest kapcsolódása kontrasztemmel a szalaghoz

33. kép - egymás mellett a három fokozat

34. – 35. kép – Szabadság Érdemrend arany fokozat bemutató darab

A hetedik, nyolcadik és kilencedik is egy "család", de az eredete egy kitüntetésre mutat, az 1953. évi V. törvénnyel alapított **Vörös Csillag Érdemrendre**. Az éremtesten az alapításkor az 1949-es államcím, de 1957-től az új államcím található a különböző típusokon. A háborús sor esetében igen jelentős változásokon ment át formailag a Vörös Csillag Érdemrend. Megváltozott a szalag és az éremtestet alkotó összetétel is. Három fokozatú lett. A szalag meggyvörös színű. A szalagokon egy, kettő, három 2 mm széles sárga csík húzódik melyek párhuzamosak a háromszög alakú szalag jobb szélével. További érdekesség, hogy a csíkok a szalag bal felső sarkához közelítve helyezkednek el, nem középre igazodnak.

Az éremtesten elhelyezésre kerülnek nagyságában fokozatosan kicsinyítve, középen az aranszínű sugárnyalábokból álló ötágú csillagok, melyek közepén aranszínű 1957-es magyar államcímer látható. Az első fokozat esetében 27 mm-es, a második esetében 22,4 mm, a harmadik esetében 18,6 mm az aranszínű sugárnyalábokból álló ötágú csillag.

36. kép – Vörös Csillag érdemrend I. – II. – III. fokozat

37. – 38. kép – Vörös Csillag Érdemrend I. fokozat

39. – 40. kép – Vörös Csillag Érdemrend II. fokozat

41. – 42. kép – Vörös Csillag Érdemrend III. fokozat

43. – 44. – 45. kép – a három fokozat különbözősége az éremtest közepén lévő sugarak esetében

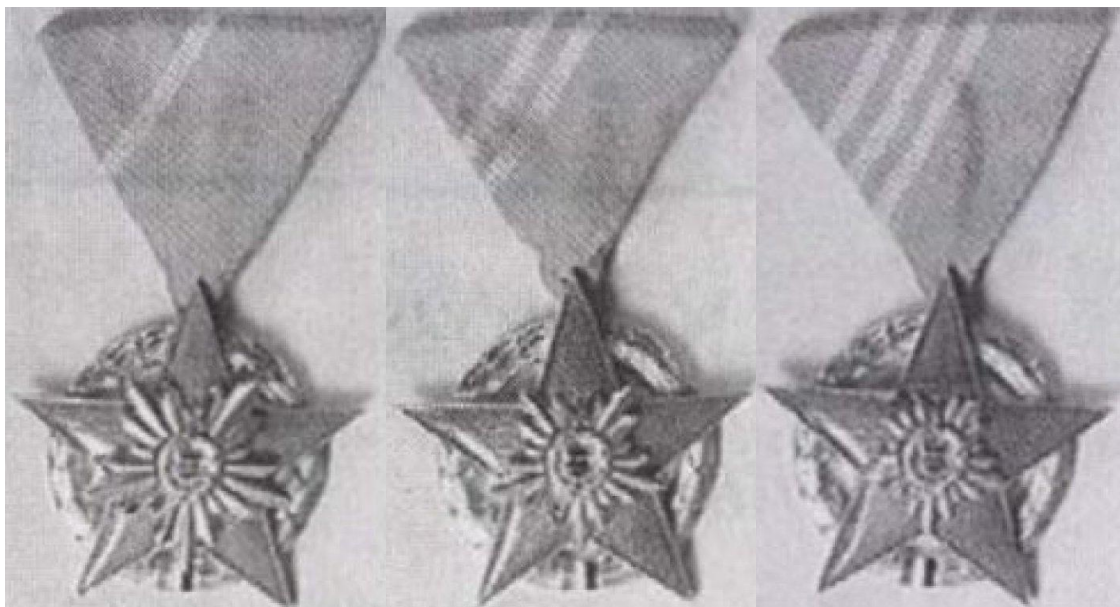
Az éremtestek hátoldala egyforma, az éremtest kontraszem által a szalaghoz kapcsolódik . A háborús sor esetében karika rögzítés van.

46. – 47. kép – az éremtest hátoldala alulnézetből és a kontraszem

48. kép – Vörös Csillag Érdemrend I fokozat bemutató darab

49. – 50. – 51. kép – Vörös Csillag Érdemrend I., II., III. fokozat bemutató darabok

Egy teljesen új kitüntetés sor található a tizennegyedikről a tizenhatodikig. A **Bátorságért Érdemérem** arany, ezüst és bronz fokozata. Nincs "elődje", nem hasonlít egyetlen korábban alapított kitüntetésre sem. Fokozatai felismerhetőek, a szalagok színei együtt a magyar trikolort is jelképezik.

A HM leírása szerint: *Alul nemzetiszínű zománcszalaggal átkötött aranyszínű babérkoszorún íveltszerű, sugárnyalábokból álló, aranyszínű ötágú csillag, amelynek alsó harmada előtt aranysegélyű, „BÁTORSÁGÉRT” feliratú, vörös zománcos szalag húzódik. A csillag kör alakú, világoskék zománcú középmezéjében keresztbe fektetett aranyszínű gépkarabély és géppisztoly, fölötté aranyszínű 1957-es magyar államcímer látható. Hátlapja sima.*

Anyaga: tombak, zománc. Mérete: 43×38,5 mm.

Az arany fokozat szalagja közepén 12 mm széles, fehér és zöld színű háromszögekből álló, kétoldalt 1–1 mm-es fehér csíkkal szegélyezett sáv van.

Az ezüst fokozat szalagja közepén 12 mm széles, piros és zöld színű háromszögekből álló, kétoldalt 1–1 mm-es fehér csíkkal szegélyezett sáv van.

Az bronz fokozat szalagja közepén 12 mm széles, fehér és piros színű háromszögekből álló, kétoldalt 1–1 mm-es fehér csíkkal szegélyezett sáv van.

52. – 53. kép – Bátorságért Érdemérem arany fokozat

54. - 55. kép – Bátorágért Érdemérem ezüst fokozat

56. – 57. kép – Bátorágért Érdemérem bronz fokozat

58. – 59. kép – arany fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza

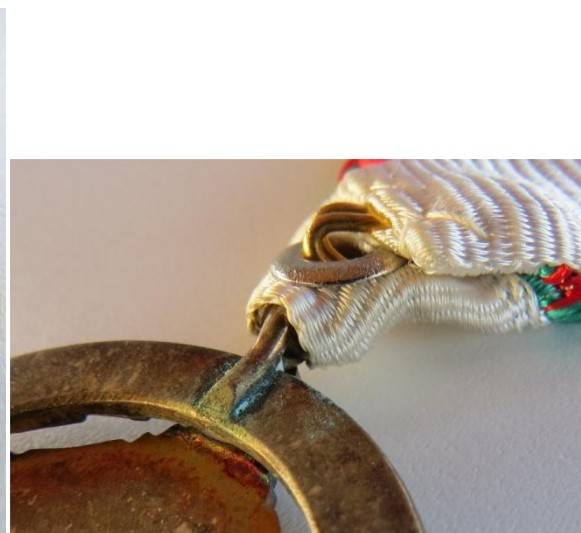
60. – 61. kép – ezüst fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza

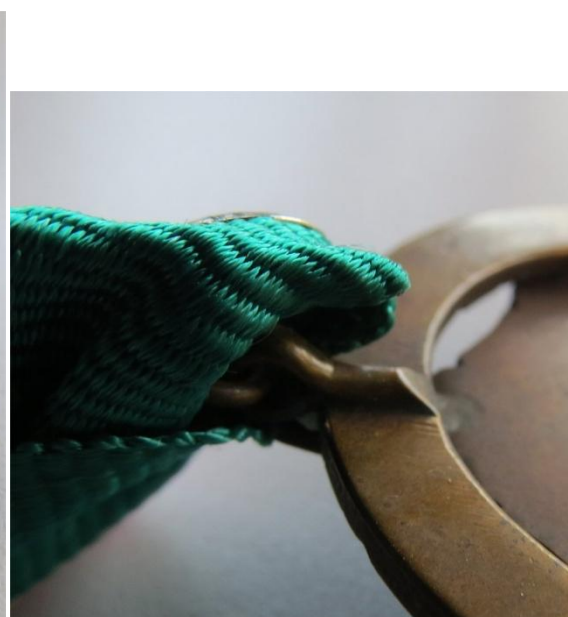
62. – 63. kép – bronz fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza

64. – 65. kép - Arany fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő

66. – 67. kép - Ezüst fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő

68. – 69. kép - Bronz fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő

70. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst - bronz

Az illetékesek által elfogadott és a Pénzverde által elkészített Bátorságért Érdemérem több tervezete tartalmazta az 1957-es államcímert és a „Bátorságért” feliratot.

71. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozat tervrajzai a szalagsávokkal, ezek lettek elfogadva

72. – 73. – 74. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozat szalagsáv tervek

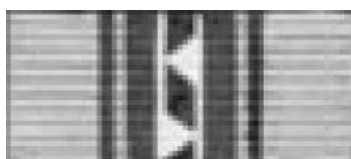
75. – 76. kép – Bátorsegért érdemrend bronz fokozat és arany fokozat bemutató darabjai

Érdemes megfigyelni a háromszög formájú zászló motívumot, a fűrészfogas szegélyezéssel. A zászló felső részében az 1957-es államcím, alatta „Bátorsegért” felirat. Érdekes, hogy folyóírással van, nagy kezdőbetű, a többi kis betű. A zászló alatt babérkoszorú.

77. kép – Bátorsegért Érdemrend arany – ezüst – bronz fokozat tervezetei rajzon

Ennél a változatnál a szalagsávokon használt vonalak fordítottan értelmezendők mint a Vörös Csillag Érdemrend esetében. A bronznál nincs, az ezüsthöz egy vonal, az aranyhoz két vonal van.

78. – 79. – 80. kép – Bátorsegért Érdemérem arany – ezüst – bronz szalagsáv tervezet

81. kép – az egyik éremtest tervezet, szokatlan zászló formával

A tizenhetedik a sorban a **Háborús Emlékérem**. Nincs "jogelődje", eddig nem létező kitüntetés. Egy összetett harctéri jelenet látható külső oldalán.

A HM szerinti leírása: *Kör alakú, kétoldalas, bronzszínű érem, előlapján az előtérben kézigránátot dobó, bal kezében gépkarabélyt tartó, rohamsisakos katona, jobbra szögesdrótakadály, a háttérben jobbra két harckocsi, fent két repülőgép, balra robbanás füstfelhője látható. Hátlapján közepén domború 1957-es magyar államcímér. Pereme sima.*

Anyaga: tombak. Átmérője: 36,4 mm. Szalagja vörös, közepén 1–1 mm-es fehér csíkokkal szegélyezett, 13 mm széles nemzetiszínű sávval.

82. – 83. kép – Háborús emlékérem megvalósult mintadarabja

84. – 85. – 86. kép – az elfogadott és megvalósított darabok eredetijének fotói

87. – 88. kép – Háborús emlékérem éremtest két oldala

89. – 90. kép – Háborús Emlékérem szalagja és az összekötő karikák

91. kép - A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal

A kék szín senkit ne tévesszen meg, az eredeti kifotózáskor lett ilyen, természetesen zöld a színe. A négy kitüntetés tervezet markánsan is el tér egymástól. A szalagokon és ezzel párhuzamosan a szalagsávokon megjelenik a fűrészfog minta. A négy megjelenített terv közül a motívumrendszerében a legjobban hasonlít a véglegesített érem tartalmára.

Az érem kerek alakú. Csak az első tervezetben szerepel teljes alakban az öt ágú Vörös Csillag motívuma, mely legfelül helyezkedik el. A csillag felső ága túlnyúlik az éremtesten. A csillag alatt egy SZA-75M Dvina rakéta és egy AK-47-es gépkarabély keresztbe fektetve található. Alul közében trikolór (piros-fehér-zöld) zászló melyből balra és jobbra félkörívben keskenyedve babérkoszorú fut a középrészig. A középrészt felfelé a csillagig a széle peremezett.

A szalag vörös alapú, bal sarokból kiindulva a feléig trikolór fehér szegéllyel zárva.

92. – 93. – 94. kép - első tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok

A második tervezet szintén kör alakú éremtest, peremmel. Kiemelkedően, szinte a teljes éremfelületet elfoglalva egy katona oldalnézeti arcképe látható, fején 1950 mintájú rohamsisakkal, melyen látszik a kör alakban lévő öt ágú csillag egy része. Jól látható a hordszíz / állszíz a csattal. A katona arca markáns arccsontja kidomborodik, orra szinte derékszögű, ajkai vastagok. A fej alatt balról jobbra vékonyodó babérág látható az alsó negyed részben.

A szalag fehér alapú, középtájon vastag vörös sáv, balra és jobbra a trikolór fehér sávval elválasztva a központi sávtól.

95. – 96. – 97. kép - második tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok

A tervezet szintén kör alakú éremtest, peremmel. A felső részen egy feltételezhetően harci repülőgép, egy korszaknak megfelelő MIG-21 látható. A fő motívum az éremtest több mint felét elfoglaló harckocsi, feltételezhetően a korszellemnek megfelelően egy T-55 típus. A háttérben domborzati táj motívum vehető ki. A szalag vörös alapú, közepén vékony piros sáv függőlegesen. Jobbról és balról a piros sáv mellett piros-fehér-zöld fűrészfogas motívum függőlegesen, ezek mellett fehér függőleges sáv van.

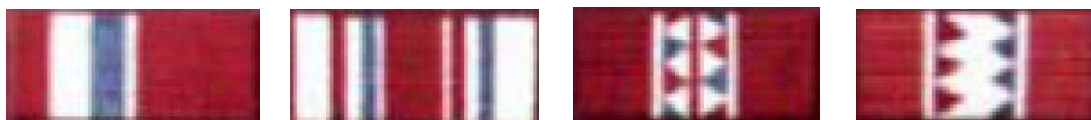
98. – 99. – 100. kép - harmadik tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok

A véglegesen elfogadottra legjobban hasonlít a negyedik tervezet. Az érem kerek alakú. A felső részen egy nem megállapítható típusú feltételezhetően harci repülőgép van. Ez alatt egy nem megállapítható típusú harckocsi van. Alul közében trikolor (piros-fehér-zöld) zászló melyből balra és jobbra félkörívben keskenyedve babérkoszorú fut az egyharmad részig. A fő motívum egy katona felső teste, fején rohamsisak, kezében feltételezhetően egy AK-47 gépkarabély van. A szalag vörös alapú, három területre osztva. Középső részen fűrészfogas piros sáv a bal oldalon, zöld fűrészfogas sáv a jobb oldalon, a másik két résztől fehér sáv választja el.

101. – 102. – 103. kép - negyedik tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok

A szalagsávok is megtervezésre kerültek. Az első tervezet szalagsávja közepén függőleges fehér vonallal osztott, jobb oldal vörös színű, bal szélétől kiindulva trikolór. A második tervezet szalagsávja fehér alapú, közepén vastag vörös sáv, balra és jobbra a trikolór fehér sávval elválasztva a központi sávtól, két szélén fehér sáv. A harmadik tervezet szalagsávja vörös alapú, közepén vékony piros sáv függőlegesen. Jobbról és balról a piros sáv mellett piros-fehér-zöld fűrészfogas motívum függőlegesen, ezek mellett fehér függőleges sáv van. A negyedik tervezet szalagsávja vörös alapú, három területre osztva középső részen fűrészfogas piros sáv a bal oldalon, zöld fűrészfogas sáv a jobb oldalon, a másik két résztől fehér sáv választja el.

104. – 105. – 106. – 107. kép - A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezeteinek szalagsáv tervei

A négy tervezetnek egyforma a hátlapon lévő motívuma, az 1957. május 23.-i államcímer. A tervezeten eléggé kidolgozatlan, majdnem csak vázlatos. A megvalósult emlékérem hátlapjára is az 1957-es államcímer került.

108. kép - A Háborús Emlékérem éremtest hátoldal terve

III. Már alapított kitüntetések

A Háborús sorban a második kitüntetés az 1953. évi V. törvénnyel alapított Magyar Népköztársaság Érdemrendje de már az 1957-es államcímerrel a csillagtesten. Ez nem tér el a korábban alapítottól és adományozottól.

109. kép – Magyar Népköztársaság Érdemrendje 1957-es államcímerrel

A harmadik a szintén az 1953. évi V. törvénnyel alapított Vörös Zászló Érdemrendje mely éremtestjének alsó részén középen szintén az 1957-es államcímer van. Ez nem tér el a korábban alapítottól és adományozottól.

A tizedik a sorban a Kiváló Szolgálatért Érdemrend. A kitüntetést az 1953. évi V. törvény alapította mint Érdeméremet. Az éremtest közepén az alapításkor az 1949-es címer, de 1957-től az új államcímer található. A kitüntetés változtatás nélkül került be a sorba.

110. – 111. kép – Vörös Zászló Érdemrend, Kiváló Szolgálatért Érdemrend az 1957-es államcímerrel

A tizenegyedikétől a tizenharmadikig szintén egy "család" található. A Haza Szolgálatáért Érdemérem arany, ezüst, bronz fokozata. A 353/1956. (IX.6.) Minisztertanácsi határozattal alapították, eredetileg Emlékérem elnevezéssel. Akkor az éremtest közepén az 1949-es államcímer volt. Az ideiglenes Kossuth címerrel 1956. október 23. - 1957. április 04. között adományozták. Az 1957. április után az új államcímer került rá és a 2027/1965. (X.11.) Minisztertanácsi határozattal változtatták meg Érdeméremre az elnevezést. A kitüntetés fokozatai változtatás nélkül kerültek be a sorba.

112. – 113. – 114. kép – Haza Szolgálatáért Érdemrend / érem arany – ezüst – bronz fokozat

A tanulmány III. részében érdekességek, furcsaságok, bizonytalanságok kerülnek bemutatásra.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet

Felhasznált irodalom, dokumentumok, jogszabályok:

- Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam)2013 / 1. szám)
- A Magyar Népköztársaság Kitüntetései (Közgazdasági és jogi könyvkiadó, 1979)
- Bodrogi Péter - Molnár József - Zeidler Sándor - Nagy Magyar Kitüntetéseknévkönyv (2005)
- Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)
- 1979. évi 7. törvényerejű rendelet – Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés és kitüntető cím alapításáról
- Magyar Közlöny 1979. május 9.-i 29. szám
- 9/1979. számú NET határozat az Elnöki Tanács kitüntetései alapszabályának és adományozási szabályzatának kiegészítéséről
- Magyar Közlöny 1980. június 17.-i 40. szám
- 1953. évi V. törvény
- Belügyi Közlöny 1953. március 26.-i 14. szám
- 1946. évi VIII. törvénycikk
- Rendőrségi Közlöny 1946. június 1.-i 12. szám
- 1957. évi 61. törvényerejű rendelet
- Magyar Közlöny 1957. október 29.-i 115. szám
- 353/1956. (IX.6.) Minisztertanácsi határozat
- 2027/1965. (X.11.) Minisztertanácsi határozat

Felhasznált képek:

- címkép: Vörös Csillag Érdemrend II. fokozat, Háborús Emlékérem hátoldal, Bátorságért Érdemérem bronz fokozat, Magyar Népköztársaság Hőse, saját gyűjteményi fotók
- 01. – 02. kép – Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés 1. változat, saját gyűjteményi fotók
- 03. kép – Magyar Népköztársaság Hőse 1. változat oldalnézetből, saját gyűjteményi fotó
- 04. – 05. kép - Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetés 2. változat, saját gyűjteményi fotók
- 06. kép - Magyar Népköztársaság Hőse 1. változat oldalnézetből, saját gyűjteményi fotó
- 07. kép - A Magyar Népköztársaság Hőse kitüntető cím jelvényének tervezetei, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013/1. szám)
- 08. - 09. - 10. - 11. kép - az 1., a 2. - 3., a 4., 5. szalag terve, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013/1. szám)
- 12. – 13. – 14. – 15. kép - az 1., a 2., a 3. - 5., a 4. éremtest terve, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013/1. szám)
- 16. – 17. kép – Szabadság Érdemrend arany fokozat eleje és hátulja, saját gyűjteményi fotók
- 18. – 19. kép – Szabadság Érdemrend ezüst fokozat eleje és hátulja, saját gyűjteményi fotók
- 20. – 21. kép – Szabadság Érdemrend bronz fokozat eleje és hátulja, saját gyűjteményi fotók
- 22. – 23. kép – arany fokozat éremtestje, saját gyűjteményi fotók
- 24. – 25. kép – ezüst fokozat éremtestje, saját gyűjteményi fotók
- 26. – 27. kép – bronz fokozat éremtestje, saját gyűjteményi fotók

- 28. – 29. – 30. kép - az arany – ezüst – bronz fokozat hátoldala oldalnézetből, saját gyűjteményi fotók
- 31. – 32. kép - az éremtest kapcsolódása kontraszemmél a szalaghoz, saját gyűjteményi fotók
- 33. kép - egymás mellett a három fokozat, saját gyűjteményi fotó
- 34. – 35. kép – Szabadság Érdemrend arany fokozat bemutató darab, Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)
- 36. kép – Vörös Csillag érdemrend I. – II. – III. fokozat, saját gyűjteményi fotó
- 37. – 38. kép – Vörös Csillag Érdemrend I. fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 39. – 40. kép – Vörös Csillag Érdemrend II. fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 41. – 42. kép – Vörös Csillag Érdemrend III. fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 43. – 44. – 45. kép – a három fokozat különbözősége az éremtest közepén lévő sugarak esetében, saját gyűjteményi fotók
- 46. – 47. kép – az éremtest hátoldala alulnézetből és a kontraszem, saját gyűjteményi fotók
- 48. kép – Vörös Csillag Érdemrend I fokozat bemutató darab, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- 49. – 50. – 51. kép – Vörös Csillag Érdemrend I., II., III. fokozat bemutató darabok Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)
- 52. – 53. kép – Bátorságért Érdemérem arany fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 54. - 55. kép – Bátorságért Érdemérem ezüst fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 56. – 57. kép – Bátorságért Érdemérem bronz fokozat, saját gyűjteményi fotók
- 58. – 59. kép – arany fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza, saját gyűjteményi fotó, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 60. – 61. kép – ezüst fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza, saját gyűjteményi fotó, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 62. – 63. kép – bronz fokozat megvalósult darabja és színes tervrajza, saját gyűjteményi fotó, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 64. – 65. kép - Arany fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő, saját gyűjteményi fotók
- 66. – 67. kép - Ezüst fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő, saját gyűjteményi fotók
- 68. – 69. kép - Bronz fokozat hátoldala alulnézetből és a szalag rögzítő, saját gyűjteményi fotók
- 70. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst - bronz, saját gyűjteményi fotók
- 71. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozat tervrajzai a szalagsávokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013/1. szám)
- 72. – 73. – 74. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozat szalagsáv tervek, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013/1. szám)

- 75. – 76. kép - Bátorságért érdemrend bronz fokozat és arany fokozat bemutató darabjai, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)
- 77. kép – Bátorságért Érdemrend arany – ezüst – bronz fokozat tervezetei rajzon, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- 78. – 79. – 80. kép – Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz szalagsáv tervezet, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- 81. kép – az egyik éremtest tervezet, szokatlan zászló formával, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- 82. – 83. kép – Háborús emlékérem megvalósult mintadarabja, saját gyűjteményi fotók
- 84. – 85. – 86. kép – az elfogadott és megvalósított darabok eredetijének fotói, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)
- 87. – 88. kép – Háborús emlékérem éremtest két oldala, saját gyűjteményi fotók
- 89. – 90. kép – Háborús Emlékérem szalagja és az összekötő karikák, saját gyűjteményi fotók
- 91. kép - A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 92. – 93. – 94. kép - első tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 95. – 96. – 97. kép - második tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 98. – 99. – 100. kép - harmadik tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám)
- 101. – 102. – 103. kép - negyedik tervezet szürkeárnyaltos és színes tervrajzok, Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely

Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései, A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezetei különböző előlap- és szalagváltozatokkal, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseihez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám

- 104. – 105. – 106. – 107. kép - A Háborús Emlékérem meg nem valósult tervezeteinek szalagsáv tervei, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseihez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám
- 108. kép - A Háborús Emlékérem éremtest hátoldal terve, Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseihez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam) 2013 / 1. szám
- 109. kép – Magyar Népköztársaság Érdemrendje 1957-es államcímerrel, saját gyűjteményi fotó
- 110. kép – Vörös Zászló Érdemrend 1957-es államcímerrel, saját gyűjteményi fotó
- 111. kép – Kiváló Szolgálatért Érdemrend, saját gyűjteményi fotó
- 112. – 113. – 114. kép – Haza Szolgálatáért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozat, saját gyűjteményi fotók